

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

PROCEDURĂ DE SISTEM PENTRU PREVENIREA POTENȚIALELOR CONFLICTE DE INTERESE

PS

Ediția: I

Revizia: 0

Data:

 **TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
ROMANIA**

Cuprins

1. SCOPUL PROCEDURII DE SISTEM	3
2. DOMENIUL DE APLICARE	3
3. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ	3
3.1 REGLEMENTARI INTERNAȚIONALE	3
3.2 LEGISLAȚIE PRIMARĂ	4
3.3. LEGISLAȚIA SECUNDARĂ	4
4. DEFINIȚII ȘI ABREVIERI	5
4.2 ABREVIERI ALE TERMENILOR.....	7
5. DESCRIEREA PROCEDURII	8
5.1. GENERALITĂȚI	8
5.2. ACTIVITĂȚILE DE PREVENIRE A CONFLICTELOR DE INTERESE ÎN CADRUL INSTITUȚIILOR PUBLICE CENTRALE.....	9
5.3 . RESURSE NECESARE	12
ANEXA 2. PRINCIPII ȘI CLARIFICĂRI CONCEPTUALE UTILE ÎN APLICAREA PROCEDURII	14
1. PRINCIPII	14
2. CLARIFICĂRI CONCEPTUALE.....	16
3. SANȚIONAREA CONFLICTELOR DE INTERESE.....	23

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

1. Scopul procedurii de sistem

Prezenta procedură de sistem este elaborată pentru a fi utilizată drept ghid în prevenirea potențialelor conflicte de interese de către personalul instituțiilor și autorităților publice centrale, inclusiv de personalul din cadrul Corpului de Control al miniștrilor.

Scopul prezentei proceduri este reprezentat de:

1.1. Instituirea unui mecanism unitar și coerent de aplicare a Codului de conduită și de monitorizare a aplicării acestuia în vederea prevenirii apariției situațiilor de conflict de interese în condițiile proceselor și activităților specifice instituțiilor și autorităților publice respective.

1.2. Asigurarea, în conformitate cu legislația în vigoare, a unui serviciu public stabil, profesionist, transparent, eficient și imparțial, în interesul cetățenilor.

1.3. Oferirea de asigurări cu privire la existența documentației adecvate controlului conflictelor de interese.

1.4. Sprijinirea auditului, a organismelor abilitate în acțiuni de auditare și/sau control, precum și a conducătorului instituției sau autorității publice.

2. Domeniul de aplicare

Procedura se aplică întregului personal din administrația publică centrală (inclusiv cei din instituțiile în care desfășoară activități conexe) care, în exercitarea anumitor atribuții, se poate afla în potențiale situații de conflict de interese.

3. Documente de referință

3.1 Reglementari internaționale

- Convenția civilă asupra corupției, adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999, ratificată de România prin Legea nr.147/2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 18 aprilie 2002.

- Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de România prin Legea nr. 365/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr.903 din 5 octombrie 2004.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

3.2 Legislație primară

- Ordonanța nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (art. 70, 71, 76, 79 și art. 111), cu modificările și completările ulterioare;

- Codul administrativ;

- Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, cu modificările și completările ulterioare;

- Legea nr. 184/2016 privind instituirea unui mecanism de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică;

- Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice;

- Ordonanța de urgență nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;

- Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție;

- Codul Civil (art. 405 - 407 Grade de rudenie și afinitate);

- Codul Penal (art.301 - *Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*)

3.3. Legislația secundară

- HG nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public.

- HG nr. 909/2014 privind aprobarea Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020, Obiectivul Specific II.3.: “Promovarea eticii și integrității în administrația publică și continuarea măsurilor privind reducerea și prevenirea corupției și sprijinirea implementării recomandărilor aferente formulate în cadrul MCV”;

- Ghidul Agenției Naționale de Integritate - 2018 - privind incompatibilitățile și conflictele de interese;
- Ordinul nr. 600/2018 pentru aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice.
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;
- Hotărârea Guvernului nr. 875/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.

3.4. Alte documente, inclusiv reglementări interne ale entității publice

- Regulamentul de organizare și funcționare a instituțiilor sau autorităților publice respective.
- Regulamentul de ordine interioară.

4. Definiții și abrevieri

4.1 Definiții ale termenilor

Termenul	Definiția și/sau dacă este cazul, actul care definește termenul
Cod de conduită	Set de îndrumări care trebuie respectate de către personalul implicat în gestionarea fondurilor europene nerambursabile, cu scopul prevenirii apariției situațiilor de conflicte de interese în care personalul se poate afla în procesul de gestionare a programelor finanțate din fondurile respective.
Cod de etică	Describe ansamblul de valori, principii și norme etice necesare pentru respectarea demnității, integrității, precum și pentru asigurarea unor raporturi echitabile atât între personalul

		instituției publice, cât și în raporturile dintre personalul instituției publice și cetățeni.
	Conflict de interese	<p>Situația sau împrejurarea în care interesul personal (direct ori indirect) al funcționarului public contravine interesului public general, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției publice deținute.</p> <p>Conflictul de interese poate fi de mai multe tipuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>potențial</u> - Apare în situația în care oficialul public are interese personale de natură să producă un conflict de interese, în cazul în care participă la luarea unei decizii publice. - <u>actual</u> - Apare în momentul în care oficialul public este pus în situația de a lua o decizie în urma căreia ar putea obține un interes privat de orice natură. - <u>consumat</u> - Apare în situația în care oficialul public participă la luarea deciziei cu privire la care are un interes personal, încălcând prevederile legale.
	Funcția publică	Ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală, administrația publică locală și autoritățile administrative autonome.
	Funcționar public	Persoana numită, în condițiile legii, într-o funcție publică.
	Interes public	Acel interes care implică garantarea și respectarea de către instituțiile și autoritățile publice a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte.

Interes personal	Orice avantaj material sau de altă natură urmărit ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine ori pentru alții de către funcționarii publici, prin folosirea reputației, influenței, facilităților, relațiilor, informațiilor la care au acces ca urmare a exercitării funcției publice.
Informație de interes public	Orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitățile unei autorități publice ori instituții publice, indiferent de suportul, forma sau modul de exprimare a informației respective.
Informație cu privire la date personale	Orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

4.2 Abrevieri ale termenilor

Abrevier	Termenul abreviat
A	Aprobare
Ah.	Arhivare
Ap.	Aplicare
E	Elaborare
Ed	Ediție
Ex.	Exemplar
PS	Procedură de sistem
Pag	Pagină
Rev.	Revizie
SNA	Strategia Națională Anticorupție
ANFP	Agencia Națională a Funcționarilor Publici
ANI	Agencia Națională de Integritate

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

5. Descrierea procedurii

5.1. Generalități

Conflictul de interese reprezintă situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

5.1.1 Caracteristici ale conflictului de interese în funcție de calitatea persoanei:

5.1.2 **Funcționarul public** (art. 79 din Legea nr. 161/2003) este în conflict de interese dacă se află în una din următoarele situații:

- este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice sau juridice față de care are relații cu caracter patrimonial;
- participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu funcționarii publici care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;
- interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.

5.1.3 Personalul contractual

Cu toate că Legea nr. 161/2003 reglementează situațiile de conflict de interese pentru funcționarii publici fără a menționa expres și personalul contractual angajat în autorități publice, conflictul de interese, conform art. 70 din aceeași lege care stabilește cadrul general, este acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al angajatului contractual contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor, ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute.

5.1.4. **Persoanele care exercită funcții precum membru al Guvernului, secretar de stat, subsecretar de stat și alte funcții publice de autoritate din administrația publică centrală, prefect ori subprefect** (art. 72 din Legea nr. 161/2003) au obligația să nu emită un act administrativ sau să nu încheie un act juridic ori să nu ia sau să nu participe la luarea unei decizii în exercitarea funcției

publice de autoritate, care produce un folos material pentru sine, pentru soțul său ori rudele sale de gradul I. Obligațiile nu privesc emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative.

5.1.5. Funcționarii publici, funcționarii publici cu statut special, demnitarii, membrii organelor de conducere ale operatorilor economici la care statul este acționar, persoanele cu funcție de conducere sau de control din instituțiile și autoritățile publice au următoarele obligații atunci când se află în situație de conflict de interese:

- să se abțină de la orice act, decizie sau acțiune care se poate materializa într-un conflict de interese;
- să se retragă din poziția în care se află și să refuze să realizeze orice act, decizie sau acțiune care se poate materializa într-un conflict de interese;
- să anunțe în scris superiorul ierarhic cu privire la:
  - existența situației de conflict de interese;
  - particularitățile acestuia (interesele aflate în conflict, de o manieră concretă care să permită luarea unor măsuri de prevenire ulterioare);
  - abținerea și retragerea temporară (până la dispariția situației de conflict), din poziția în care se află și care îl pune în situația de conflict de interese.

5.2. Activitățile de prevenire a conflictelor de interese în cadrul instituțiilor publice centrale

La nivelul instituțiilor și autorităților publice centrale, prin act administrativ emis de conducătorul autorității, se va desemna, în funcție de numărul de angajați, o comisie sau un responsabil ce va avea atribuții privind prevenirea și monitorizarea situațiilor privind conflictele de interese, care vor fi prinse în fișa postului.

Astfel, persoana responsabilă cu activitatea de prevenire a conflictelor de interese va avea următoarele atribuții:

5.2.1 Va institui și va menține un registru privind conflictele de interese, în care se vor consemna:

- declarațiile de abținere formulate de personalul instituției, în vederea evitării unor conflicte de interese;
- situațiile în care superiorul ierarhic a dispus înlocuirea persoanei aflată în situația unui potențial conflict de interese;
- sesizările primite de autoritate de la terțe persoane cu privire la existența unui potențial conflict de interese;
- deciziile ANI prin care s-a constatat starea de conflict de interese;
- măsurile administrative luate de autoritate cu privire la persoanele în cazul cărora raportul de evaluare emis de Agenția Națională de Integritate, referitor la constatarea conflictului de interese, a rămas definitiv;
- măsurile administrative dispuse de autoritatea publică atunci când instanța a dispus, la solicitarea ANI, anularea tuturor actelor emise cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.
- măsurile administrative adoptate de autoritatea publică pentru înlăturarea cauzelor sau circumstanțelor care au favorizat încălcarea normelor privind regimul juridic al conflictelor de interese;
- situațiile de sesizare a parchetului privind posibila săvârșire a infracțiunii de *Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane* de către angajații instituției.
- soluțiile dispuse în situațiile de sesizare a parchetului privind posibila săvârșire a infracțiunii de *Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*.
- avertismentele de integritate formulate cu privire la situații de conflict de interese.

5.2.2. Va efectua demersuri, cel puțin o dată la 2 ani, pentru organizarea unor întâlniri cu personalul din cadrul instituției, pentru prezentarea legislației în domeniul conflictelor de interese, a unor spețe relevante din activitatea ANI, precum și îndrumarea funcționarilor cu privire la posibilitatea de a cere puncte de vedere de la ANI pentru situații neclare, în vederea evitării unor potențiale conflicte de interese. La finalul fiecărei întâlniri persoana desemnată va aplica un chestionar de evaluare cu întrebări care să reflecte gradul de cunoaștere/înțelegere a legislației în

materie. De asemenea, la momentul angajării, e oportună prezentarea legislației în materia integrității. Persoanele care nu dau dovadă de un grad ridicat de cunoaștere a legislației, pot fi instruite suplimentar, eventual trimise la cursuri de perfecționare în domeniu.

5.2.3. Va urmări parcursul rapoartelor de evaluare întocmite de ANI, modul de rămânere definitivă a acestora (necontestat/ca urmare a deciziilor definitive ale instanțelor care confirmă rapoartele ANI privind conflictele de interese) și va notifica comisia de disciplină.

5.2.4. Va analiza constatările ANI din rapoartele întocmite de Agenție și deciziile definitive ale instanțelor și va realiza un raport anual privind măsurile luate în scopul îmbunătățirii activității de prevenire a conflictelor de interese. Printre recomandările din aceste rapoarte se pot număra modificări ale unor proceduri, extinderea listei persoanelor expuse riscurilor de conflicte de interese și propunerea unor măsuri specifice.

5.2.5. Va întocmi raportul anual privind conflictele de interese la nivelul instituției. Raportul va cuprinde cel puțin următorii indicatori:

1. Numărul declarațiilor de abținere.
2. Număr de situații în care superiorul ierarhic a dispus înlocuirea persoanei aflată în situația de conflict de interese potențial.
3. Numărul persoanelor care nu au depus declarațiile de interese în termen.
4. Numărul de sesizări privind conflictele de interese.
5. Numărul de sesizări soluționate la nivelul instituției, în sensul prevenirii conflictelor de interese.
6. Numărul de măsuri administrative adoptate pentru înlăturarea cauzelor sau circumstanțelor care au favorizat conflictele de interese.
7. Numărul avertizărilor de integritate soldate cu o sancțiune.
8. Numărul persoanelor evaluate de ANI în lucrări având ca obiect conflictul de interese.
9. Numărul de decizii ANI prin care s-a constatat starea de conflict de interese.
10. Numărul de măsuri dispuse.
11. Numărul de măsuri dispuse de autoritatea publică atunci când instanța a dispus, la solicitarea ANI, anularea tuturor actelor emise cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

12. Numărul de sesizări ale parchetului privind posibila săvârșire a infracțiunii de *Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*, formulate la nivelul instituției.

13. Numărul de soluții dispuse privind săvârșirea infracțiunii de *Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*.

14. Gradul de cunoaștere de către angajați a politicilor și procedurilor referitoare la conflictele de interese (chestionare de evaluare)

15. Numărul de activități de formare privind prevenirea conflictelor de interese

5.3 . Resurse necesare

Resurse umane:

- Funcționarii publici de execuție și de conducere din cadrul instituțiilor sau autorităților publice respective;

- Alte persoane care au obligația să-și declare averea și interesele, potrivit legii.

Resurse financiare:

- Veniturile realizate în cadrul instituțiilor publice respective.

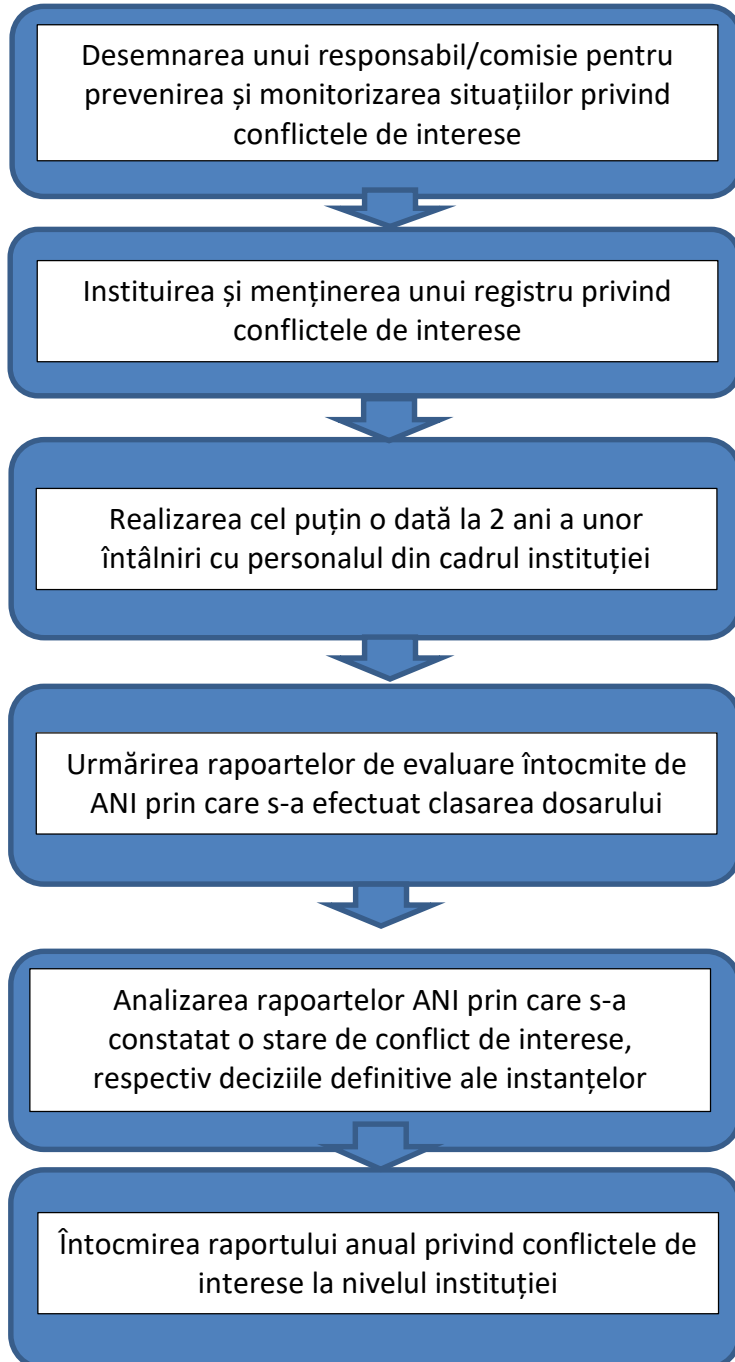
Resurse materiale:

- Infrastructura IT corespunzătoare;
- Materiale consumabile (hârtie, toner etc.).

6. Conducătorul fiecărei instituții sau autorități publice trebuie să numească, prin act administrativ, responsabilul/responsabilii cu prevenirea conflictelor de interese, precum și înlocuitori ai acestora pentru perioada concediilor.

Anexa 1 - Diagrama procesului de prevenire a conflictelor de interese

Anexa 2. Principii și clarificări conceptuale utile în aplicarea procedurii

1. Principii

1.1. Principii care guvernează conduita profesională a funcționarilor publici

- *supremația Constituției și a legii* - principiu conform căruia funcționarii publici au îndatorirea de a respecta Constituția și legile țării;
- *prioritatea interesului public* - principiu conform căruia funcționarii publici au îndatorirea de a considera interesul public mai presus de interesul personal, în exercitarea funcției publice;
- *asigurarea egalității de tratament a cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice* - principiu conform căruia funcționarii publici au îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;
- *profesionalismul* - principiu conform căruia funcționarii publici au obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
- *imparțialitatea și independența* - principii conform cărora funcționarii publici sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea funcției publice;
- *integritatea morală* - principiu conform căruia funcționarilor publici le este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu în exercitarea funcției publice pe care o dețin, sau să abuzeze în vreun fel de această funcție;
- *libertatea de gândire și de exprimare* - principii conform cărora funcționarii publici pot să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
- *cinstea și corectitudinea* - principii conform cărora în exercitarea funcției publice și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu funcționarii publici trebuie să fie de bună-credință;
- *deschidere și transparență* - principii conform cărora activitățile desfășurate de funcționarii publici în exercitarea funcțiilor sunt publice și pot fi supuse monitorizării cetățenilor.

1.2. Principii de bază pentru prevenirea conflictelor de interese

• **Supremația interesului public**

Funcționarul public trebuie să ia decizii și să acționeze în baza legislației în vigoare și caracteristicilor fiecărui caz, fără să pună mai presus interesul personal. Corectitudinea procesului de luare a deciziilor oficiale nu trebuie să fie prejudiciată de preferințele religioase, profesionale,

politice, etnice, familiale sau alte preferințe sau angajamente ale factorului de decizie, care contravin legislației în vigoare.

Funcționarul public trebuie să evite să se implice, ca persoană privată, în acțiuni din care ar putea avea un beneficiu prin folosirea informațiilor obținute în timpul îndeplinirii sarcinilor de serviciu sau exercitării mandatului, dacă aceste informații nu sunt disponibile publicului larg. Totodată, funcționarul nu trebuie să se folosească de poziția lui și de resursele publice în beneficiul personal.

Funcționarul public nu trebuie să pretindă sau să accepte niciun fel de beneficiu în scopul influențării îndeplinirii sau neîndeplinirii sarcinilor sau responsabilităților de serviciu.

Funcționarul public nu trebuie să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj care îi poate influența imparțialitatea în exercitarea funcției publice deținute, ori care poate constitui o recompensă în raport cu aceste funcții, indiferent dacă este vorba de un avantaj care îi este destinat personal, sau de avantaje pentru familia, părinții, prietenii săi ori pentru persoanele cu care funcționarul a avut/are relații de afaceri sau de natură politică.

- **Transparența deciziei și controlul exercitat din partea publicului**

Funcționarii publici trebuie să acționeze de o manieră care să permită cel mai atent control din partea publicului. Această obligație nu este îndeplinită în totalitate prin simpla respectare a dispozițiilor legale; implică și respectarea unor valori mai largi ale administrației publice, cum ar fi lipsa intereselor private, imparțialitatea și corectitudinea.

Funcționarii publici trebuie să își declare interesele personale care ar putea compromite îndeplinirea dezinteresată a îndatoririlor de serviciu, pentru a preveni încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

- **Promovarea responsabilității individuale și a exemplului personal**

Funcționarii publici trebuie să acționeze în orice moment astfel încât integritatea lor să servească drept exemplu pentru alți funcționari publici și pentru cetățeni.

Funcționarii publici trebuie să acționeze cu responsabilitate pentru identificarea și prevenirea conflictelor de interese, în beneficiul interesului public.

Funcționarii publici trebuie să își demonstreze angajamentul de a asigura corectitudinea și profesionalismul prin aplicarea unei politici și practici eficiente cu privire la conflictul de interese.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- **Promovarea unei culturi organizaționale care să nu tolereze conflictul de interese**
Instituțiile și autoritățile publice trebuie să asigure și să pună în practică politici și proceduri adecvate pentru a asigura controlul și rezolvarea eficientă a posibilelor situații de conflict de interese.
Practicile instituțiilor și autorităților publice trebuie să îi încurajeze pe funcționarii publici și personalul contractual să declare situațiile care ar putea genera un conflict de interese și să le supună discuției cu persoanele responsabile. Totodată trebuie să fie prevăzute măsuri pentru a proteja aceste informații astfel încât ele să nu fie utilizate incorect.

2. Clarificări conceptuale

2.1. Conflictul de interese privind funcționarii publici (art. 79 din Legea nr. 161/2003)

Funcționarul public este în conflict de interese dacă se află în una dintre următoarele situații:

- a) este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial.

Termenul de „act” este folosit în incriminarea infracțiunii de conflict de interese în sensul de operațiune care trebuie efectuată de funcționarul public, conform atribuțiilor acestuia de serviciu, și poate consta în întocmirea unui înscris, în elaborarea unor acte juridice, efectuarea unei constatări cu efecte juridice și alte operațiuni date în competența unui funcționar.

Prin *luarea de decizii* se înțelege o hotărâre luată în urma examinării unei stări, situații sau nevoi, prin care se urmărește producerea unor consecințe sau realizarea unor obiective. Totodată, participarea la luarea unor decizii presupune ca funcționarul să își aducă o contribuție la acea decizie în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Conform Codului penal, infracțiunea ce pedepsește un conflict de interese a fost redenumită, tot în articolul 301, *Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*, ca fiind „Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.”

Dispozițiile de mai sus nu se aplică în cazurile în care actul sau decizia se referă la următoarele situații:

- a) emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative;
- b) exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.

b) participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu personal contractual și/sau funcționari publici care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;

Participarea la luarea unei decizii survine când funcționarul public are atribuții de a formula propuneri sau avize, ori, ca parte din conducerea colectivă a persoanei juridice sau dintr-un organism decizional colectiv (ca de exemplu: comisia de disciplină, comisia de concurs, comisia paritară, comisia de licitații, etc.).

Conflictul de interese apare la simpla participare în cadrul aceleiași comisii, nefiind condiționată de obținerea, directă sau indirectă, a unui folos patrimonial pentru sine sau pentru soț/soție sau rudele de gradul I.

Gradele de rudenie și afinitate, așa cum sunt definite de art. 405 -407 din Codul civil, se aplică după cum urmează:

- gradul I : părinți și copii;
- gradul II: frați, bunici și nepoți;
- gradul III: unchiul/mătușa și nepotul de frate;
- gradul IV: verii primari.

Relația de afinitate apare între soț/soție și rudele celuilalt soț/soție. Gradul de afinitate este calculat astfel:

- gradul I: socrii și nora/ginere;
- gradul II: cumnatele și cumnații;
- gradul III: unchiul și soția nepotului de frate;
- gradul IV: verii, soții și soțiile acestora.

c) interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.

În cazul în care există un posibil conflict de interese, funcționarul public este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să îl informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. Acesta din urmă este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a funcției publice, în termen de cel mult 3 zile de la data luării la cunoștință a situației existente.

În cazul în care există un posibil conflict de interese, conducătorul autorității sau instituției publice, la propunerea șefului ierarhic căruia îi este subordonat direct funcționarul public în cauză, va desemna un alt funcționar public care are aceeași pregătire și nivel de experiență.

Încălcarea dispozițiilor privind conflictul de interese poate atrage, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă ori penală, potrivit legii.

2.2. Situații particulare cu privire la conflictul de interese

Dispozițiile OUG nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora - Secțiunea 2 - Reguli în materia conflictului de interese.

Art.10:

„(1) Persoanele fizice sau juridice care participă direct în procesul de verificare/evaluare a cererilor de finanțare nu pot fi solicitanți și/sau nu pot acorda servicii de consultanță unui solicitant.

(2) Încălcarea prevederilor alin. (1) se sancționează cu excluderea solicitantului din procedura de selecție.

(3) Autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația să solicite instanței anularea contractului/acordului/deciziei de finanțare care a fost încheiat/emis cu încălcarea prevederilor alin. (1).

(4) În cazul în care autoritatea cu competențe în gestionarea fondurilor europene solicită completări ale documentației depuse în vederea verificării/evaluării, această activitate nu are caracter de consultanță.”

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Art. 11

„(1) Nu au dreptul să fie implicați în procesul de verificare/evaluare/aprobare a cererilor de finanțare sau a programelor în cadrul unei proceduri de selecție, următoarele persoane:

a) cele care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți sau care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere ori de supervizare a unuia dintre solicitanți;

b) soț/soție, rudă sau afin până la gradul al II-lea inclusiv cu persoane care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre solicitanți ori care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre solicitanți;

c) cele despre care se constată că pot avea un interes de natură să le afecteze imparțialitatea pe parcursul procesului de verificare/evaluare/aprobare a cererilor de finanțare.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și persoanelor implicate în procesul de verificare/aprobare/plată a cererilor de rambursare/plată prezentate de beneficiari.

(3) Încălcarea prevederilor alin. (1) se sancționează cu excluderea solicitantului din procedura de selecție.

(4) Autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația să solicite instanței anularea contractului/acordului/deciziei de finanțare încheiat/emise cu încălcarea prevederilor alin.(1).

(5) Încălcarea prevederilor alin. (2) se sancționează cu deduceri/excluderi din cheltuielile solicitate la plată/rambursare, în funcție de prejudiciul posibil de provocat ori deja provocat fondurilor europene și/sau fondurilor publice naționale aferente acestora."

Art. 12

„(1) Persoanele care participă direct la procedura de verificare/evaluare/aprobare a cererilor de finanțare sau a programelor în cadrul unei proceduri de selecție, precum și cele implicate în procesul de verificare/aprobare/plată a cererilor de rambursare/plată prezentate de beneficiari sunt obligate să depună o declarație pe propria răspundere din care să rezulte că nu se află în niciuna dintre situațiile prevăzute la art. 10 și art. 11.

(2) În situația în care, în cursul procedurii de verificare/evaluare/aprobare, aceste persoane descoperă sau constată o legătură de natura celor menționate la art. 10 și art. 11, acestea sunt obligate să o semnaleze și să înceteze de îndată să participe la procedura de verificare, evaluare sau aprobare."

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Art. 13

„(1) Beneficiarii persoane fizice/juridice de drept privat nu au dreptul de a angaja persoane fizice sau juridice care au fost implicate în procesul de verificare/evaluare a cererilor de finanțare în cadrul procedurii de selecție pe parcursul unei perioade de cel puțin 12 luni de la semnarea contractului de finanțare.

(2) Autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația să solicite instanței anularea contractului de finanțare care a fost încheiat, în cazul încălcării prevederilor alin.(1).”

Art. 14

„(1) Pe parcursul aplicării procedurii de achiziție, beneficiarii, persoane fizice/juridice de drept privat, au obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese, și anume a situației în care există legături între structurile acționariatului beneficiarului și ofertanții acestuia, între membrii comisiei de evaluare și ofertanți sau în care ofertantul câștigător deține pachetul majoritar de acțiuni în două firme participante pentru același tip de achiziție.

(2) Încălcarea prevederilor alin. (1) se sancționează cu deduceri/excluderi din cheltuielile solicitate la plată/rambursare, în funcție de prejudiciul posibil de provocat ori deja provocat fondurilor europene și/sau fondurilor publice naționale aferente acestora.”

2.3. Conflicte de interese în domeniul achizițiilor publice

Reguli de evitare a conflictului de interese

Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice stipulează:

ART. 58

Pe parcursul aplicării procedurii de atribuire, autoritatea contractantă are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru a preveni, identifica și remedia situațiile de conflict de interese, în scopul evitării denaturării concurenței și al asigurării tratamentului egal pentru toți operatorii economici.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

ART. 59

În sensul prezentei legi, prin conflict de interese se înțelege orice situație în care membrii personalului autorității contractante sau ai unui furnizor de servicii de achiziție care acționează în numele autorității contractante, care sunt implicați în desfășurarea procedurii de atribuire sau care pot influența rezultatul acesteia au, în mod direct sau indirect, un interes financiar, economic sau un alt interes personal, care ar putea fi perceput ca element care compromite imparțialitatea ori independența lor în contextul procedurii de atribuire.

ART. 60

(1) Reprezintă situații potențial generatoare de conflict de interese orice situații care ar putea duce la apariția unui conflict de interese în sensul art. 59, cum ar fi următoarele, reglementate cu titlu exemplificativ:

a) participarea în procesul de verificare/evaluare a solicitărilor de participare/ofertelor a persoanelor care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre ofertanți/candidați, terți susținători sau subcontractanți propuși ori a persoanelor care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanți/candidați, terți susținători ori subcontractanți propuși;

b) participarea în procesul de verificare/evaluare a solicitărilor de participare/ofertelor a unei persoane care este soț/soție, rudă sau afin, până la gradul al doilea inclusiv, cu persoane care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanți/candidați, terți susținători ori subcontractanți propuși;

c) participarea în procesul de verificare/evaluare a solicitărilor de participare/ofertelor a unei persoane despre care se constată sau cu privire la care există indicii rezonabile/informații concrete că poate avea, direct ori indirect, un interes personal, financiar, economic sau de altă natură, ori se află într-o altă situație de natură să îi afecteze independența și imparțialitatea pe parcursul procesului de evaluare;

d) situația în care ofertantul individual/ofertantul asociat/candidatul/subcontractantul propus/terțul susținător are drept membri în cadrul consiliului de administrație/organului de conducere sau de supervizare și/sau are acționari ori asociați semnificativi persoane care sunt soț/soție, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv ori care se află în relații comerciale cu

persoane cu funcții de decizie în cadrul autorității contractante sau al furnizorului de servicii de achiziție implicat în procedura de atribuire;

e) situația în care ofertantul/candidatul a nominalizat printre principalele persoane desemnate pentru executarea contractului persoane care sunt soț/soție, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv ori care se află în relații comerciale cu persoane cu funcții de decizie în cadrul autorității contractante sau al furnizorului de servicii de achiziție implicat în procedura de atribuire.

În art. 3 lit. ll) din Legea nr. 98/2016 persoanele cu funcții de decizie sunt definite ca fiind „conducătorul autorității contractante, membrii organelor decizionale ale autorității contractante ce au legătură cu procedura de atribuire, precum și orice alte persoane din cadrul autorității contractante ce pot influența conținutul documentelor achiziției și/sau desfășurarea procedurii de atribuire”.

Categoriile intereselor vizate de reglementarea conflictului de interese din domeniul achizițiilor publice sunt următoarele:

A. **Interese ne-financiare** (spre exemplu, avansarea în carieră, publicarea unei cărți, reputația, menținerea unei poziții onorifice etc.)

B. **Interese financiare/economice:**

Tipul intereselor ar trebui să joace, de asemenea, un rol în ceea ce privește tipul de măsuri care se dispun ca urmare a identificării unui posibil conflict de interese. Astfel, pot exista:

B.1. **Interese personale directe**

Spre exemplu, în cazul în care persoana cu funcție de decizie este în același timp și acționar al unui candidat/ofertant, se consideră că acesta are un interes personal în respectiva procedură.

B.2. **Interese personale indirecte**

Atunci când folosul necuvenit nu este în beneficiul direct al persoanei cu funcție de decizie, ci în beneficiul unui terț - persoane de la care a beneficiat de servicii sau foloase de orice natură, persoanele cu care se află/s-a aflat în raporturi de muncă sau rude până la gradul al II-lea inclusiv.

Spre exemplu, fiica șefului autorității contractante a beneficiat de o săptămână de vacanță plătită de directorul unui operator economic care participă la procedura de achiziții publice.

C. **Interese de altă natură** comune cu un operator economic participant la procedura de achiziții publice/ofertant/contractant/subcontractant/terț susținător pot fi în legătură cu viața de familie, viața sentimentală, profesională, politică sau orice alt interes comun cu un potențial destinatar al unei plăți din fonduri publice, alocate ca urmare a unei proceduri de achiziții publice.

3. Sancționarea conflictelor de interese

3.1. Generalități

Legislația națională prevede sancțiuni disciplinare, sancțiuni administrative, sancțiuni civile și sancțiuni penale pentru situația de conflict de interese, respectiv pentru prejudiciul creat.

În măsura în care la nivelul instituției sau autorității publice respective există indicii cu privire la un posibil conflict de interese consumat (care nu mai poate fi evitat, deoarece a produs deja efecte), orice persoană poate:

- să sesizeze responsabilul cu prevenirea și monitorizarea situațiilor privind conflictele de interese. Acesta din urmă va sesiza ANI și va aduce problema la cunoștința conducerii instituției sau autorității publice respective.

- să sesizeze direct ANI în scris.

Agenția Națională de Integritate este instituția căreia îi revine sarcina legală de evaluare a posibilelor situații de conflicte de interese. ANI, urmare a procedurilor prevăzute de Legea nr. 176/2010, întocmește un raport de evaluare prin care constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese. Raportul respectiv poate fi contestat în instanță în termen de 15 zile, iar în caz de necontestare rămâne definitiv.

3.2. Sancțiunile disciplinare și administrative

a) Legislația care reglementează sancțiunile disciplinare și administrative:

- Codul administrativ;
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;

- Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificările și completările altor acte normative.

Raportul de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate, rămas definitiv (prin hotărârea instanței sau prin necontestare) se comunică comisiei de disciplină din cadrul instituțiilor/autorităților publice, care ia act de faptul că funcționarul public a încălcat regimul juridic

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

al conflictelor de interese, urmând a propune conducătorului instituției luarea măsurilor care se impun, în conformitate cu dispozițiile legale incidente.

Conform art. 25 din Legea nr. 176/2010 cu modificările și completările în vigoare, fapta persoanei cu privire la care s-a constatat starea de conflict de interese constituie temei pentru eliberarea din funcție ori, după caz, constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective.

Art. 26 alin. (3) prevede că: „Prin derogare de la dispozițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, sancțiunea poate fi aplicată în termen de cel mult 6 luni de la data rămânerii definitive a raportului de evaluare, potrivit prevederilor legale.”

b) Pe de altă parte, după rămânerea definitivă a raportului de evaluare prin decizie irevocabilă a instanței de judecată, sau prin necontestare:

- Agenția Națională de Integritate, conform art. 23 din Legea nr. 176/2010 cu modificările și completările ulterioare, poate solicita instanței de contencios administrativ anularea actelor administrative și juridice încheiate cu încălcarea regimului juridic al conflictului de interese.

- Sancțiunile civile sunt de natură patrimonială și sunt prevăzute în Codul Civil. Sancțiunea civilă apare în situația în care funcționarul public, prin faptele săvârșite cu încălcarea normelor de conduită profesională creează prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

- Sancțiunile penale sunt prevăzute în Codul Penal.

